

סיכום ישיבת המועצה הלאומית לבריאות הנפש - 10.11.16

השתתפו בישיבה:

פרופ' אבי בלייך – יו"ר המועצה, מר אבי אורן, ד"ר רועי אלדור, ד"ר אמיר בן אפרים, גבי בלה בן גרשון, גבי רוני בנצור, ד"ר יוסי בר אל, ד"ר איגור ברש, גבי ימימה גולדברג, ד"ר חגית גור זיו, עו"ס יהודית גלברד, פרופ' ליאון גרינהאוס, פרופ' אלכס גרינשפון, ד"ר רבקה דוידוביץ-אפשטיין, ד"ר יפה הארון, פרופ' גיל זלצמן, גבי דורית חיים- ליטבסקי, ד"ר ארי לאודן, ד"ר בעז לב, פרופ' יחיאל לבקוביץ, פרופ' חנן מוניץ, פרופ' יובל מלמד, ד"ר איריס מנור, גבי יעל ניסן, ד"ר מאיר נעמן, גבי סיביל סירקיס, ד"ר אהוד ססר, ד"ר יעקב פולאקביץ, גבי פאינה צודיקוב, ד"ר צבי פישל, ד"ר ערד קודש, פרופ' זאב קפלן, פרופ' אילנה קרמר, ד"ר קרני רובין, ד"ר אורית שטיין-רייזנר

נושאים שעלו לדיון:

1. נוהל הגבלות וקווים מנחים לקבלת החלטות למזעור אמצעי הגבלה
2. התכוננות לשעת חירום - עדכון
3. האם בשלה העת להאחדת חקיקה בנושא הטיפול בחולי נפש, תחת חוק זכויות החולה: דיון במועצה פירוט:

1. נוהל הגבלות וקווים מנחים לקבלת החלטות למזעור אמצעי הגבלה

הוצגו הקווים המנחים אשר הועברו במלואם לחברי המועצה. יש צורך בתקציבים, תקנים וכוח אדם על מנת ליישם את הקווים המנחים.

פורט מדרג ההתערבויות לצמצום ומזעור הסלמה.

המלצת המועצה:

המועצה תמכה בקידום הנוהל, כמרכיב חשוב בתהליך להפחתת השימוש בהגבלות באשפוז הפסיכיאטרי. הודגש שוב, כי ביצועו האופטימלי של הנוהל כרוך בהקצאת משאבים כנדרש.

2. התכוננות לשעת חירום - עדכון

הניסיון להעברת האחריות לידי המועצות המקומיות כשל במבצע "צוק איתן".

דוח מבקר המדינה ממשיך לראות במשרד הבריאות אחראי מקצועי לקידום הנושא, ושירותי בריאות הנפש של המשרד עמלים על בניית מענה לטיפול בנפגעי דחק/חרדה בזמן חירום.

מדובר על 3 שלבים:

1. הערכות לקראת שעת חירום (הכשרות לצוותים ואנשי מקצוע)
 2. בניית מענה לשעת חרום עצמו
 3. בניית מרכזים שיתמקצעו בתחום הטיפול בטראומה נפשית
- מבחינה היסטורית: הצעד הראשון (בעקבות מלחמת המפרץ, 1991), היה אתרי דחק (לנפגעי דחק) בבתי חולים כלליים, אשר קיימים ומופעלים בעת הצורך. צעד נוסף היה במלחמת לבנון השנייה (2006). הוחלט שמאחר שהלחימה היא בעורף חשוב לבנות מענים בתוך הקהילה שנקראו מרכזי דחק, חוסן ולאחרונה מת"ן (מרכז תמיכה נפשית). במבצעים האחרונים היו אתרים רבים כאלה בקהילה אשר קיבלו לוגיסטיקה ותגבור כוח אדם מהרשות המקומית, ומשרד הבריאות היה אחראי עליהם מבחינה מקצועית. עלו קשיים רבים שעיקרם התנגדויות להעברת האחריות התפעולית הכוללת על המועצות המקומיות (מהלך הגיוני ומתבקש לכשלעצמו) וקשיים בגיוס כח האדם המקצועי בזמן אמת.
- בעקבות דוח מבקר המדינה שקבע שעל משרד הבריאות לקחת אחריות מלאה מנכ"ל משרד הבריאות הנוכחי לקח תחת חסותו הובלת מהלך לשינוי קונספט ההיערכות, ברוח האמירה שמה שלא עובד טוב בשגרה, לא יעבוד טוב בחירום. ראשית, קיימת מחשבה להכשיר את תושבי המדינה בידע ובמיומנויות בסיסיות למתן עזרה ראשונה נפשית, במתודה פשוטה שנמצאת בשימוש גם בצבא, ומכשירה לתת כלים לשליטה ולוויסות רגשי ראשוני, כדי לייתר את הנטיה להגיע לעזרה מקצועית במידה ואינם זקוקים להתערבות נפשית מקצועית. שנית, מאחר ובעקבות יישום הרפורמה הביטוחית קופות החולים הפכו לספק שרותי בריאות ההנפשה העיקרי בקהילה על רצף שירותי הבריאות הכוללים שהם מספקים, הוחל בתהליך הידברות עימם על מנת לברר את הצרכים, האמצעים והנהלים הנדרשים על מנת שיוכלו להוות כתובת לנפגעי חרדה גם בזמן חירום. המחשבה היא שכל מבוטח יוכל לפנות לפי מקום מגוריו לבריאות הנפש ולקבל את ההתערבות המקצועית שהוא זקוק לה בתחום הבריאות הנפשית. שעות פעילות המרפאות יותאמו לעת החירום, וגם האפשרות של מבוטח לקבל מענה במקום מגוריו מקופת חולים אחרת תהיה זמינה. משרד הבריאות יסייע לקופות החולים להכשיר את אנשי המקצוע בהתאם ולקדם את הנושא על היבטיו השונים. עם זאת, עד שלא יושלם המהלך חדש הנוהל הקיים (מת"נים) הוא הנוהל הרלוונטי.
- המלצת המועצה:
- שילוב המרפאות לבריאות הנפש של הקופות בקהילה הינו מרכיב חיוני ומתבקש בהתכוננות לשעת חירום. המועצה המליצה להאיץ את הדיון בנושא מול קופות החולים ולחתור לפתרון של הבעיות השונות ביישומן, בהקדם האפשרי.
- במקביל, הומלץ שהפסיכיאטרים המחוזיים יבצעו מיפוי מסודר של ספקי השירותים הרלוונטיים במחוזות שלהם.
3. האם בשלה העת להאחדת חקיקה בנושא הטיפול בחולי נפש, תחת חוק זכויות החולה: דיון במועצה

www.health.gov.il

**משרד
הבריאות**
לחיים בריאים יותר

חטיבת הבריאות

המועצה הלאומית לבריאות הנפש
The National Council for Mental Health

פורום מנהלי בתי החולים הפסיכיאטרים דן לאחרונה בנושא והגיע להחלטה כי יש לחתור לכיוון האחדות שני החוקים הרלוונטיים: החוק לטיפול בחולי נפש וחוק זכויות החולה. הגיע הזמן לבטל את ההבחנה ולהתייחס לשניהם, לחולה בגופו ולחולה בנפשו, במסגרת חקיקתית אחת. הנושא עלה שוב בהקשר לזכויות החולה באשפוז ולצמצום ההגבלות בבתי החולים הפסיכיאטרים. המועצה דנה בנושא וחברי המועצה חוו דעתם.

המלצת המועצה:

המשך דיון בנושא על מנת להגיע להחלטה בדבר התהליך הנכון בהמשך.